

La humanitat

Butlletí interior d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

2ª EPOCA - N° 32 - 25 DE DESEMBRE 1945

Fundador : Lluís COMPANYS

«ELS CATALANS TENIM FÈ EN L'ESDEVENIDOR.
ON HI HAGI UN CATALA, ALLA S'HA DE SENTIR
LA PRESENCIA DE CATALUNYA.»

Lluís COMPANYS (1939)

Redacció : 25, rue Ecole de Droit, MONTPELLIER.
Administració : 30, rue des 3 Journées, PERPIGNAN.

MACIÀ

EDITORIAL

Prometem, avui...

Aquell Nadal d'avui fa dotze anys, fou ben trist. Macià, l'Avi, el President de Catalunya, l'home que entorn seu aplegà tot un poble, se n'anava per sempre més. Aquell migdia de Nadal, quan la ràdio escampà arreu de Catalunya la nova de la mort del President, no podrà mai esborrar-se de la memòria dels catalans que el visquèrem. Tots teníem la sensació neta d'haver perdut quelcom de preuat, d'insubstituïble. I en les masses que desfilaron ininterrompudament davant la despul·la gloriosa pot dir-se que hi planava el sentiment de l'irreparable.

De llavors ençà tots els Nadals han estat tristos, per a nosaltres. Nadal del bienni negre amb les presons plenes d'amics; Nadals de guerra quan sols, enmig l'indiferència, lluitàvem per la llibertat dels homes d'arreu del món; Nadals d'exili tant pels qui resten a Catalunya com per als qui n'estem allunyats. Però malgrat tanta dissort, a despit d'un rosari ininterromput de tragèdies, mai hem deixat de creure en Catalunya i en els seus destins. I quan hem tingut un moment de defallença, quan per un instant podíem deixar-nos anar al pessimisme, l'exemple de tants herois i de tants màrtirs, al davant dels quals s'hi troba la figura senyora de Don Francesc Macià, la vida agitada i la mort heroica de Lluís Companys, ens ha dit el camí que ha seguit, la tossuda i eterna creença en la Pàtria i en l'ideal.

I avui l'afirmem encara, aquesta fidelitat a Catalunya. La gran obra de Macià fou la d'obrir tot un poble a l'esperança i de fer-lo combregar amb els ideals d'una Catalunya lliure i avançada. El seu geni fou de sentir els batecs de les multituds i, juntament amb Lluís Companys, agermanar tot el que de generos i de noble bullia en la consciència catalanista i republicana de Catalunya i donar-li un marc concret: el nostre Partit. Obra de Macià i de Companys, les dues figures cims de la política catalana contemporània, l'Esquerra esdevenia l'exponent del catalanisme republicà, de la manera d'ésser del nostre poble. I gràcies a l'Esquerra i als seus fundadors, el moviment nacionalista assolí una importància i un volum que mai ha deixat d'augmentar.

Macià féu això i féu molt més encara. Macià cap de Partit, sapigué alhora ésser President d'un poble. I ell, que per damunt de tot estimava Catalunya, sapigué donar a la nostra institució cabdal tot el prestigi que li era necessari. Qui no recorda el gest ample, senyoriol, del President quan s'adreçava al poble! Qui no recorda l'alta dignitat amb què acomplia tots els seus actes! I, al mateix temps, qui no recorda al seu sentit de responsabilitat com a governant, ell que tota la seva vida havia estat violentment en la més absoluta de les oposicions!

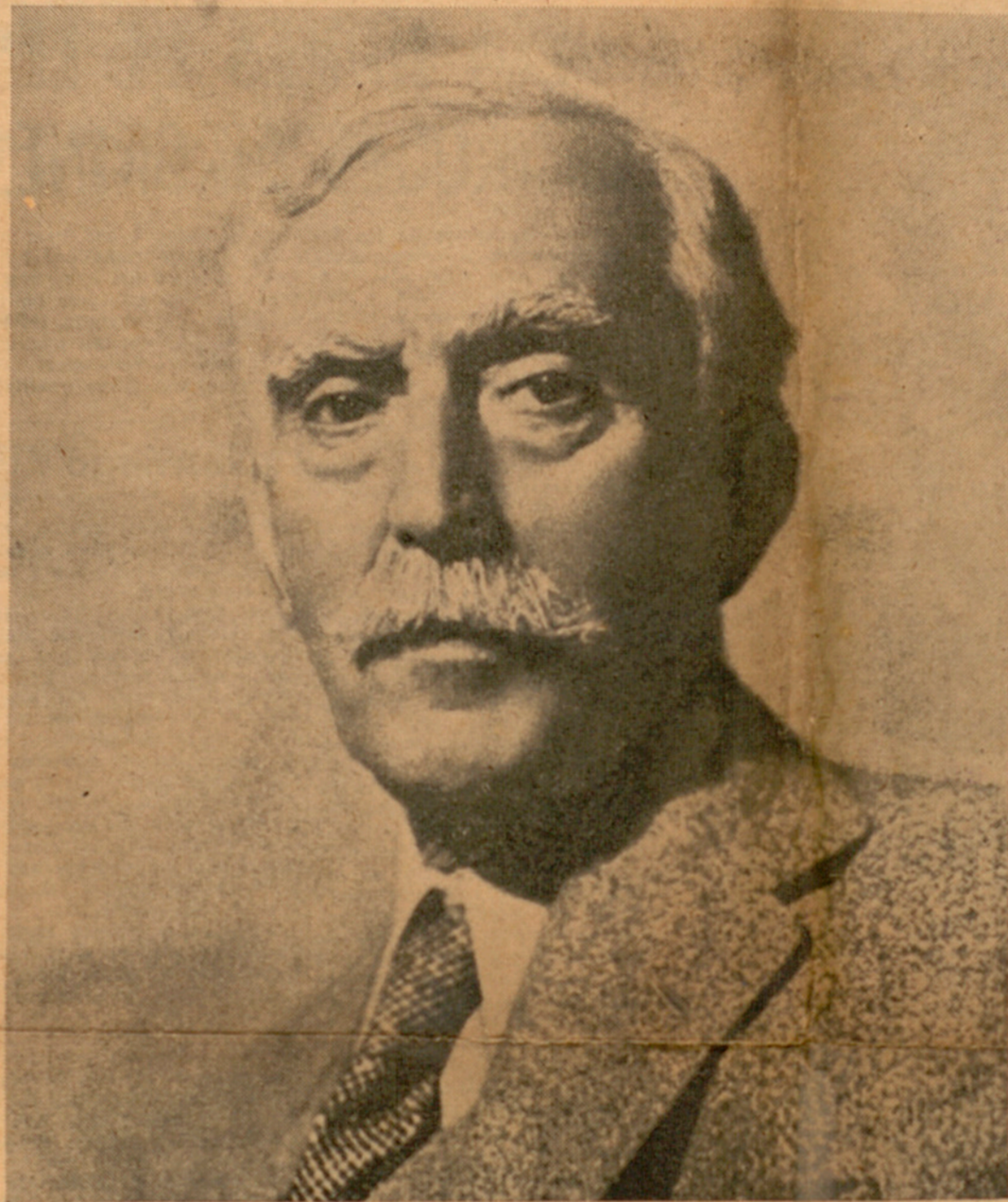
Quan l'Avi morí, el catalanisme estava fermament arrelat en la consciència de tots els catalans. Heus ací el gran miracle de la seva vida. Si tot el demés fos balder, això sol bastaria per a situar Macià com una de les primeres figures de la Catalunya contemporània. I això sol bastà perquè els nostres eterns enemics odiessin la gran figura del nostre primer President. Quan els feixistes entraren a Barcelona, la seva primera acció fou la violació de la tomba del President. No recularen ni davant el respecte que inspira la mort. Violant la despul·la de Macià el feixisme insultava tot Catalunya. Però els seus desitjos no pogueren complir-se. El cos de Macià ja no era a la Plaça de la Fè i no hi tornarà fins el dia que Catalunya torni a ésser lliure. El seu cor fou traslladat a l'estranger, i, com diu el President Irla, en l'emocionant autograf que tenim l'honor de publicar, és ací, a França, molt ben guardat, exiliat també com tots nosaltres!

Que el cos de l'Avi pugui retornar ben aviat a la Plaça de la Fè; que el seu cor ens precedeixi a tots en el camí del retorn! L'exili i l'opressió de Catalunya s'hauran acabat. Mentrestant, en una tomba ignorada, però constantment coberta de flors, la despul·la de Lluís Companys reposa en terra catalana fent encara més colpidora la nostra tragèdia. A Macià, ni mort volien respectar-lo; a Companys el vingueren a cercar a França per a fer-li expiar el seu amor a Catalunya. Car Macià i Companys representaven Catalunya, tot el que hi ha de noblesa, de generositat, d'inquietud, en la nostra terra. Foren els nostres Mestres i els nostres amics! I morts, l'exemple de la seva vida constitueix per a nosaltres el nostre millor guiatge.

Prometem, avui, des d'aquestes planes, des del portantveu del Partit que fundaren i dirigiren els dos Presidents, ésser fidels a la seva memòria. I que no sigui gaire lluny el dia en què Josep Irla, que amb tanta dignitat representa la continuïtat de la institució que ells tan honoraren, pugui tornar a Catalunya el cor de Macià. Això voldrà dir que Catalunya pot tornar a viure!

« Ah! mon car coronel Macià, el meu gran, noble i fervent amic! El dia en què apareixereu gairebé com un personatge mític, com un heroi escapat de les novel·les de cavalleria, es dirà de vos que irradiareu el més generos i el més pur dels ideals, que foreu l'expressió mateixa de la raça llatina.

(Paraules de Henry TORRES, en la defensa de Macià al procés de Prats-de-Mollo).

La diada de Nadal arriba altra vegada i el record de l'indoltable President Macià, es manté cada dia més viu.

Una vegada més retem tribut al gran català, a l'home de sentiments nobles i de cor generos que tots admiràvem i que recordarem sempre. catalans: Permeteu-me que, aprofitant aquesta aniversària per a dir-vos que el cor del President Macià és ací, a França, molt ben guardat, exiliat també com tots nosaltres! Esperem tornar-lo molt aviat a la Pàtria, quan els catalans disputem de les llibertats que ens pertanyen. Llavors, amb tots els honors, podreu tributar al gran patriota que feu la unitat dels catalans i que assolí l'estima i la confiança de tots els catalans, l'homenatge que es mereix.

Desembre del 1945

AUTOGRAF DEL PRESIDENT IRLA

RECORD DE MACIÀ

«... I ANHELEM UNA CATALUNYA POLITICAMENT LLIURE, SOCIALMENT JUSTA, ECONOMICAMENT PROSPERA I ESPIRITUALMENT GLORIOSA QUE SIGUI UN FAR LLUMINOS, GUIA DE LA HUMANITAT I DEL PROGRÉS.»

Aimant de la seva terra, lluitava per donar-li la llibertat. Profundament humà, preconitzava una igualtat basada en la justícia social; freturos del benestar dels catalans, desitjava que Catalunya conegués la riquesa, i per a que el nom de la seva pàtria fos un exemple entre les nacions capdevanteres, volia que els catalans li donessin el prestigi que ell li reclamava, amb els fruits de la seva intel·ligència i de la seva espiritualitat.

Un dels trets més característics de la seva personalitat, que l'havien fet popular, respectat i estimat de tothom, el donà Lluís Companys, quan escriví: « Francesc Macià donava a la Presidència de la Generalitat un sentit patriarcal, i el poble li corresponia anomenant-lo amb l'expressió més adient: l'AVI; més tendre, més infant i més company i més conseller i més experimentat que el pare.»

A FRANCESC MACIÀ

per Ventuza Gassol

Aquesta nit, lluny de la llar paterna, sense la mar, ni els fills, ni un trist bressol té una claror de mort, que m'enlluerna i no voldria que em deixessis sol.

He passat tants Nadals al teu devora que un de més sense tu em faria por. Tants anys de mi com he perdut alhora i amb tu al costat em torno a sentir jo.

Que si, un Nadal, la meva mà un xic balba gosà tancar, esborronada, els teus ulls, la teva, avui, ve a treure'm dels esculls, obrint els meus als primers raigs de l'alba

que esquinça el cel com un punyal gebrat i encén al llavi un crit de llibertat.

Els ulls del President

per Joan Alavedra

En aquesta solitud vibrant de l'exili, aquells ulls brillen sovint davant meu. Despresos de la figura, sols, m'apareixen, sobtadament, en l'espai de Prades o en l'interior silencios de la meva cambra, s'atansen, engrandint-se, i em fixen, fulgurants d'existència, amb aquella decisió irreductible que tenien en els grans moments.

— Què féu? — sembla que em diguin. — Què esperéu?

Son els ulls del 14 d'abril, quan l'esclat que n'irradiava il·luminà tota la Plaça de la República, encengué tot Catalunya. Aquells ulls que semblaven conduir Francesc Macià, ancia vacil·lant, a través de la plaça, quan, des de l'Ajuntament, on penjava una bandera republicana, es dirigí — el blanc cabell esbullat, el rostre contret, absorbit ja en la contemplació de la visió esplendorosa — al balcó de la Diputació per a proclamar-hi la República Catalana.

Son, també, els ulls de la tarda de la presentació de l'Estatut al Congrés de Madrid. En plena sessió històrica, després d'haver parlat les veus amigues, emocionades, d'Alcalá Zamora i de Jaume Carner — i mentre ataca Royo Villanova — em ve, de sobte, el record del President que tots, Diputats i periodistes, hem deixat, sol, a l'Hotel, esperant el resultat del debat. Sento la inquietud cremant que deu passar aquell home, que sap que aquella tarda, en aquell recinte, es juga l'obra de la seva vida, aquella autonomia de Catalunya que ell havia promès als exiliats de França i de Belgica, als catalans escampats per totes les terres d'Amèrica, als resistents « d'Estat Català », a tots els catalans. I surto corrents. Travesso el carrer, i, en entrar al « Palace », ja des de la porta, veig, al fons de tot del gran « hall », aquells ulls del President... — « Vinc a portar-li noves de la sessió, Senyor Macià ». — « Gràcies a Déu! »

Son, encara, els ulls del 10 d'agost, quan Sanjurjo s'ha alcat en armes contra l'Estatut de Ca-

talunya. I Macià, al telèfon de la Generalitat crida a Carner, que és a Madrid: « Cal que no es tanquin les Corts!... Em sent be? Cal que no es tanquin les Corts! Cal donar al país una sensació de confiança i d'ente-

resa... » I, davant la resposta vaga del Ministre català, que tradueix la indecisió del Govern en aquells moments, Macià esclama, mirant l'aparell amb aquells ulls: « Digui al President que estessin convençuts que Catalunya seria una consciència totalment nacional, si en el seu moviment polític, s'hi incorporessin les seves masses obreres. La passió i tenacitat en que Macià defensà el seu pensament, feren possible que s'incorporessin hi al primer Partit, els joventuts nacionalistes que fins llavors havien seguit les orientacions de l'inolvidable patriota el Doctor Martí Julia

Amb la seva actitud, Macià volia demostrar a tots aquells que estaven al marge del catalanisme de la Lliga Regionalista, que una Catalunya lliure, no havia d'ésser vista amb recel, sino que era l'única solució a tots els problemes que aquesta tenia plantejats. Més tard hem vist que aquest pensament ha estat el que ha mogut la millor part de la seva actuació. Macià, doncs, davant d'aquells nacionalistes, sentimentals i temerosos, de féu vint i cinc anys, no dubta en seguir el seu camí.

Aquesta pugna entre l'home polític i sentimental, fou constant, encara que hi ha qui creu el contrari. Macià, idealista i somniador com ningú, no deixà mai però, de tenir un sentit realista de les seves ambicions patriòtiques.

Uns quants anys més tard, és a dir, en 1931 i 1932, se li plantejà de nou el mateix dilema. Però tampoc vacil·la, i malgrat les campanyes de sectors nacionalistes contra l'acceptació d'una part dels nostres drets, Macià preferí la impopularitat d'enfrontar-s'hi, que seguir una política condemnada al fracàs.

Aquesta fou la gran força de Macià, que Catalunya no podrà mai oblidar: no tenir dubtes ni posicions negatives i amb una féu inextinguible, treballar sempre per veure realitzats els seus ideals.

per Josep Tarradellas

En aquest últim any d'exili en que en alguns sectors catalans podrà deixar de constatar i és que el seu pensament polític i la força que aquest tingué, fou degut fonamentalment a que Macià no va dubtar mai dels seus ideals. Com tampoc, davant cap obstacle aquest li hagués de portar impopularitat o li imposés sacrificis.

Aquesta qualitat, que és al meu entendre, una de les millors que avui li podem reconèixer, li donava una gran confiança en la seva actuació i li mateix temps li portà primer el respecte i més tard, la veneració del nostre poble, que a través de les seves il·lustrades sempre perdurará en ell i que alhora li inspirava, com un reflex dels seus patriotisme, un menyspreu envers tots aquells que no sabien defensar amb fermesa les seves conviccions i què en les hores decisives, per amagar llurs confusions, s'omolcaven amb un confusionisme que impossibilitava de fer res constructiu.

Es per això que Macià, al fundar a l'any 1920 la « Federació Democràtica Nacionalista », no dubtà en deixar aquells que tot compartint els seus sentiments, no volien seguir-lo en la seva acció. Calia, al seu entendre, organitzar un Partit que aplegués a tots